Nie krzywdzę — pomagam

Dekalog, sumienie i charakter • Wj 20:13; Mt 5:21–24

Myśl przewodnia

Życie ludzi jest cenne, dlatego uczymy się pomagać i nie krzywdzić.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Bóg dał ludziom życie. Biblia uczy, że życie jest bardzo cenne. Każdy człowiek zasługuje na troskę.

Jezus uczył, by nie mówić pogardliwie o innych. Słowami również można sprawić komuś przykrość.

Czasem się złościmy. Możemy wtedy przystanąć, powiedzieć „jestem zły” i poprosić o pomoc. Nie trzeba nikogo bić ani popychać.

Każdy człowiek jest ważny. Nie wolno bić, popychać ani wyśmiewać innych. Kiedy czujemy złość, możemy zatrzymać się, odsunąć od kłótni i poprosić o pomoc. Uczucie złości samo w sobie nie czyni dziecka złym. Uczymy się wybierać bezpieczne zachowanie.

Kiedy ktoś cierpi, możemy wezwać zaufanego dorosłego. Dobrze jest troszczyć się o siebie nawzajem.

Cele lekcji

- Rozpoznaje zachowanie pomocne i krzywdzące.
- Potrafi nazwać złość bez uderzania.
- Wie, że w trudnej sytuacji trzeba poprosić dorosłego o pomoc.
- Odpowiada na pytanie kontrolne: Czy wolno czuć złość?

Przebieg zajęć

Wprowadzenie i pytanie — 3 min

Rozłóż rekwizyty lub przygotowane ilustracje i nawiąż do codziennego doświadczenia dziecka: Co możesz zrobić, gdy czujesz złość? Pozwól odpowiedzieć gestem albo milczeniem.

Lektura Biblii i kontekst — 6 min

Opowiedz prostym językiem o fragmencie Wj 20:13; Mt 5:21–24. Zakaz bezprawnego pozbawiania życia Jezus rozwija w Kazaniu na Górze, wskazując również na gniew, pogardę i potrzebę pojednania z człowiekiem. Przeczytaj z Biblii krótki, wybrany urywek i pokaż jego miejsce w opowieści.

Rozmowa i rozumienie — 4 min

Zadaj pytanie dotyczące bohaterów i wyborów. Zastosuj jeden przykład: Życie ludzi jest cenne, dlatego uczymy się pomagać i nie krzywdzić. Nie wyciągaj od dzieci szczegółów z życia rodzinnego.

Ćwiczenie i zastosowanie — 6 min

Pokaż trzy obrazki: dziecko pomaga koledze, dziecko popycha, dziecko prosi dorosłego o pomoc. Poproś o wskazanie bezpiecznej reakcji. Ćwiczcie zdanie: „Nie podoba mi się to, proszę przestań”. Udział i forma odpowiedzi pozostają dobrowolne. Nie żądaj osobistych zwierzeń.

Podsumowanie i zadanie domowe — 3 min

Sprawdź, czy uczestnicy potrafią odpowiedzieć: Co możesz zrobić, gdy czujesz złość? Przypomnij myśl: Życie ludzi jest cenne, dlatego uczymy się pomagać i nie krzywdzić. Propozycja dla rodziny: Przećwiczcie krótką prośbę „Potrzebuję pomocy” i wymieńcie osoby, do których dziecko może się zwrócić.

Ćwiczenie uzupełniające

Wybierz gest: spokojny oddech, krzyk w twarz, prośba o pomoc.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Co możesz zrobić, gdy czujesz złość?

Możesz powiedzieć o tym słowami, odsunąć się w bezpieczne miejsce i poprosić dorosłego o pomoc.

Co możemy zrobić zamiast kogoś uderzyć?

Nazwać uczucie, odejść na chwilę i poprosić o pomoc.

Co robimy, gdy ktoś jest zagrożony?

Szukamy pomocy odpowiedzialnego dorosłego i bezpiecznego miejsca.

Czy wolno czuć złość?

Tak. Ważne jest to, co robimy pod wpływem złości.

Pomoce dydaktyczne

- Biblia w wybranym przekładzie, także szerszy kontekst wskazanych wersetów
- karta pracy SM-G1-A-38
- kartki, kolorowe kredki i tablica do wspólnych notatek
- ilustracje i przedmioty bezpieczne dla wieku

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Hebrajskie rāṣaḥ w Wj 20:13 nie oznacza automatycznie każdego spowodowania śmierci: w Lb 35 i Pwt 19 rozróżnia się zabójstwa rozmyślne i nieumyślne. Mt 5:21–24 mówi także o gniewie i pogardzie, jednak nie stawia każdej emocji na równi z czynem zabójstwa. Nie wolno zawstydzać dzieci za doświadczaną złość.
- Odczytaj najwyżej kilka zdań z wybranego fragmentu. Resztę opowiedz własnymi słowami i zakończ prostą czynnością. Unikaj sprawdzianów pamięci oraz trudnych scen.
- Rozmawiaj o zachowaniach, nie oceniaj charakteru dziecka etykietami.
- Hebrajskie słowo użyte w Wj 20:13 (rāṣaḥ) bywa oddawane jako „mordować” lub „zabijać”; tekst wymaga odróżnienia bezprawnego pozbawienia życia od wszystkich przypadków śmierci wspominanych w Biblii. Nie próbuj rozwiązać całej etyki wojny jednym wersem.
- W Mt 5:21–24 Jezus rozszerza odpowiedzialność moralną o gniew i poniżające traktowanie bliźniego. Nie stawia wszystkich konfliktów czy emocji automatycznie na równi z zabójstwem.
- Etyczna praca z tekstem łączy godność życia z pomocą człowiekowi krzywdzonemu. Nie wymaga od ofiary, aby wracała do niebezpiecznej relacji.
- Ucz dzieci odróżniać uczucie złości od przemocy. Złość można nazwać i wyrazić bez ranienia; za krzywdzące czyny odpowiadamy.

• Pojednanie i przebaczenie są wartościowe, lecz nie należy wymuszać kontaktu ani udawać, że szkoda nie wymaga ochrony, naprawienia i konsekwencji.

• Nie wymagaj natychmiastowego przebaczenia ani kontaktu ze sprawcą. W zagrożeniu priorytetem jest ochrona.

• Wj 20:13 i Mt 5:21–24 łączą wartość życia z odpowiedzialnością za gniew i relacje. Potępiaj zachowania krzywdzące, bez etykietowania samego dziecka.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Hebrajskie rāṣaḥ w Wj 20:13 nie oznacza automatycznie każdego spowodowania śmierci: w Lb 35 i Pwt 19 rozróżnia się zabójstwa rozmyślne i nieumyślne. Mt 5:21–24 mówi także o gniewie i pogardzie, jednak nie stawia każdej emocji na równi z czynem zabójstwa. Nie wolno zawstydzać dzieci za doświadczaną złość.

Kontynuacja w domu

Przećwiczcie krótkie zdanie: „Jestem zły, potrzebuję chwili”.